

تعدیل و مابه‌التفاوت تعدیل کارکرد منفی

۲۱۰۰۷- پرسش) با توجه به دستورالعمل تعدیل آحادبهای پیمانها در صورتی که ضریب تعدیل در فرمول محاسبه تعدیل منفی و کارکرد پیمانکار در سه ماهه در حال محاسبه منفی باشد، حاصل تعدیل عددی مثبت خواهد بود، لذا با عنایت به این که توجیه مثبت بودن حاصل تعدیل در شرایطی که کارکرد پیمانکار منفی می‌باشد منطقی به نظر نمی‌رسد، وضعیت مثبت یا منفی بودن تعدیل در شرایط فوق چگونه است؟

پاسخ سازمان

۲۱۰۰۷- پاسخ) در قراردادهای منعقد شده براساس فهرس‌بهای پایه که مشمول تعدیل براساس ضوابط بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۵ می‌باشند، در صورت منفی شدن ضریب تعدیل و کاهش مبالغ صورت‌وضعیت نسبت به صورت‌وضعیت پیش از آن، با توجه به این که هر صورت‌وضعیت براساس شاخص‌های دوره‌های مربوط به خود تعدیل می‌شود، بنابراین پتانچه در صورت‌وضعیت صورت‌وضعیت‌های مقادیر کار زیادتر از مقادیر واقعی درج شده باشد، ابتدا باید صورت‌وضعیت‌های اشتباه اصلاح گردد و ضمن تادیه اصل بدهی و تعدیل پرداخت شده به پیمانکار بابت صورت‌وضعیت‌های اشتباه، کارکردهای اصلاح شده ملاک محاسبه صورت‌وضعیت تعدیل قرار گیرد.

دیدگاه مهندس متروور ، احمدرضا جعفرزاده

این پرسش و پاسخ ، دیدگاه بسیار روشنی را از سوی سازمان برنامه و بودجه درباره‌ی کارکرد منفی نشان می‌دهد و یک نتیجه‌گیری درستی را در بردارد ، به بیانی این پاسخ چنین می‌گوید

به کارکرد منفی ، تعدیل تعلق نمی‌گیرد

و این پاسخ درستی است که اگر پیمانکار به ازای کارکرد در صورت وضعیت و نه برای کسور بیرون از کارکرد ، به کارفرما بدهکار شده است (کارکرد در دوره ، منفی باشد) ، نخست و پیش از هر تعدیلی باید این بدهی را به کارفرما بپردازد ، در نتیجه ، کارکرد در آن دوره ابتدا باید صفر گردد (بدهی ناشی از اشتباه در مقدار یا محاسبه های کارکرد طی دوره اصلاح گردد) ، آنگاه اگر کارکرد مثبتی در دوره وجود داشت ، برای آن باید ، تعدیل حساب نمود
به بیان دیگر کارکرد منفی تعدیل پذیر نخواهد بود ، گرچه ضریب تعدیل ، مثبت یا منفی باشد
پیروز باشید

با درود بیکران

در پی دیدگاهی که بنده با نام پرسش و پاسخ شماره 135-27 و شرح پرسش و پاسخ شماره 021007 سازمان برنامه درباره‌ی نداشتن کارکرد منفی برای محاسبه‌ی تعدیل ، در کانال متروور به اشتراک نهادم ، پرسش هایی را از همکاران در این زمینه دریافت داشتم که گاه دیدگاهی همسان و گاه ناهمسانی با آن داشتند و خرسندانه برخی آن را به چالش کشیده بودند اما با این وجود و در کنار آن ، همگی ارجمندان خواسته بودند اگر شدنی است ، شرح بیشتری را در روشن تر شدن دیدگاهم بیان دارم ،

از این روی این درخواست را بر دو دیده نهاده و شرح بیشتری را به شرح زیر بر آن تقدیم می دارم :

برای اینکه بیشتر بدانیم چرا بنده کارکردهای منفی را در بحث تعدیل در دیدگاه خود ، پذیرفتنی ندانسته‌ام، بایسته است به بخشنامه‌ی شماره 173073 تعدیل و بخشنامه ابلاغ شاخص‌ها ، بازگشت نموده و سپس نتیجه‌گیری نمایم :

1- براساس تعریف شماره 1-10 در بخشنامه 173073 ، کارکرد دوره ، مبلغ کارهای انجام شده طی آن دوره دانسته شده است.

1-10. کارکرد دوره

مبلغ کارهای انجام شده طی آن دوره، شامل عملیات اجرایی، مصالح پایکار و هزینه تجهیز یا برچیدن کارگاه.

در این تعریف ، تنها بحث کارانجام شده می باشد و نامی از کاری که باید انجام می‌شده و انجام نشده یا با تاخیر انجام شده ، همچنین درستی یا نادرستی کار انجام شده آورده نشده است ، زیرا بحث تاخیرها را در انتخاب شاخص دوره و دگرش یا نادگرش ضریب 0.95 (تغییر به 0.975 یا 1 یا تغییر نیافتن 0.95) در بخش های دیگری از بخشنامه دیده است و بحث درستی و نادرستی کار انجام شده را نیز در شرایط عمومی پیمان در چارچوب جریمه‌ها و به حساب بدهکاری پیمانکار گذاشتن آنها دیده است و در تعدیل جایی برای آن باز ننموده است.(پس کار انجام شده که از دید مبلغ ، مثبت است می تواند مورد نگر باشد).

2- براساس تعریف 1-16 همین بخشنامه ، باید گفت صورت وضعیت ها تجمعی هستند زیرا مبلغ کارکرد دوره از تفاوت دو صورت وضعیت پیاپی به دست می آید.

۱-۱۶. مبلغ کارکرد صورت وضعیت

تفاوت مبلغ صورت وضعیت مورد نظر با صورت وضعیت قبلی برای هر فصل از هریک از فهرستهای منضم به پیمان.

پس براین اساس ، اگر در نگاشتن صورت وضعیت ها به روال درست پیش رفته باشیم ، نمی توان طی یک دوره کارکرد انجام شده داشته باشیم اما این کارکرد منفی انجام شده باشد!!

بر همین اساس تعریف 1-16 ، صورت وضعیت ها تجمعی هستند ، پس منفی شدن کارکرد طی دوره تنها می تواند براساس وجود اشتباه در نگاشتن صورت وضعیت ها و رسیدگی آنها اتفاق بیفتد ، زیرا هنگامی که صورت وضعیت ها تجمعی هستند ، در طی یک دوره دست کم می توانیم کارکردی نداشته باشیم (برابر صفر) نه اینکه کارکرد منفی داشته باشیم!!

3- اصلاح یا اعمال واقعیت در بخشنامه تعدیل دیده شده است ، برای نمونه در تبصره زیر بند 5-1 در روش محاسبه تعدیل ، تاریخ واقعی انجام کارها در کارگاه را ملاک عمل دانسته و سایر زمان ها مانند تاریخ صورت وضعیت و یا تاریخ ارسال آن را ملاک ندانسته است ،

تبصره: به منظور تعیین دوره های سه ماهه هر صورت وضعیت برای مشخص شدن شاخصهای دوره سه ماهه، تاریخ واقعی انجام کارها در کارگاه ملاک عمل است و سایر زمانها مانند تاریخ تهیه صورت وضعیت و یا تاریخ ارسال آن ملاک عمل نمی باشد.

هرچند می دانیم ، شاید اعمال این تبصره در دسرهای زیادی را در یافتن و اصلاح تاریخ و مقادارها در صورت وضعیت ها در پی داشته باشد ، درنگر بگیریم که شاید دوره کارکرد بخشی از صورت وضعیت فعلی ، در دوره زمانی پیش از دوره ی کارکرد صورت وضعیت پیشین انجام گرفته باشد!!

4- برخی از همکاران نیز در این میان تفاوت مصالح پای کار در دو صورت وضعیت پیاپی را طرح می کنند ، اگر هم درنگر بگیریم که در یکی از صورت وضعیت های موقت یا پایانی ، مبلغ مصالح پای کار نسبت به

صورت وضعیت پیش از آن منفی باشد و در همان حال جمع مبلغ کارکرد فصل نیز منفی باشد ، نشان می دهد که مصالح پای کار در صورت وضعیت پیشین ، بیش از مقدار مورد نیاز بوده یا به اشتباه مقداری زیادتیر از نیاز تایید شده است ، مگر آنکه در محاسبه ی کارکرد کارهای اجرا شده اشتباه شده باشد ، که باز همگی بر اشتباه بودن مقدار یا مبلغ های تایید شده و بایسته بودن اصلاح آنها در انجام تعدیل تاکید خواهد داشت.

5- در بند 4 بخشنامه شماره 661740 به تاریخ 1395/05/18 (موضوع ابلاغ شاخص های سه ماهه سوم و چهارم 1394) نیز چنین آمده است :

شماره:	۹۵/۶۶۱۷۴۰	بخشنامه به دستگاه های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران
تاریخ:	۱۳۹۵/۰۵/۱۸	
موضوع : شاخص های قطعی دوره های سه ماهه سوم و چهارم سال ۱۳۹۴		
۴- در صورتی که در محاسبه تعدیل هر فصل و رشته، ضریب تعدیل منفی شود (مقادیر منفی به حساب بدهکاری پیمانکار منظور می شود، ولیکن ضریب بالاسری در صورت وضعیت تعدیل آن بخش اعمال نمی شود).		

اینجا پرسش این است که ، در این حالت اگر افزون بر ضریب تعدیل ، کارکرد هم منفی باشد ، کدام مقادیر منفی را باید به حساب بدهکاری منظور نمود؟! (منفی در منفی که می شود مثبت !!)

پس می توان نتیجه گرفت که کارکرد باید منفی نباشد ، تا خروجی تعدیل آن را ، بتوان مقادیری منفی دانست (پاسخ منفی در مثبت بشود منفی) و بتوان آن را به حساب بدهی پیمانکار منظور نمود (در اینجا بنده در باره ی اینکه چرا در این بخشنامه گفته است که در این حالت ضریب بالاسری به صورت وضعیت اعمال نمی شود بحثی را انجام نمی دهم تا از دامنه ی این دیدگاه بیرون نرویم).

6- اما پرسش اساسی دیگر این خواهد بود که به هر روی چه کسی این مجوز را صادر نموده است که همه ی این اشتباه ها یا بخشی از آنها را بپذیریم اما برای محاسبه ی تعدیل آنها را اصلاح نکنیم و چرا باید نتیجه ی این اشتباه را به روش نادرستی ادامه داده یا نتیجه ی منفی آن را بر دوش یکسوی پیمان بیندازیم؟ یا چرا پرسش و پاسخ 021007 را تنها برای کارکردهای منفی در زمانی بدانیم که ضریب تعدیل

منفی باشد و نباید برای ضریب تعدیل مثبت هم این روش را شدنی و بایسته بدانیم؟ بنابراین:

از آنجا که در بخشنامه شماره 173073 جایی برای وجود این گونه از اشتباهها که بیان شد، در نظر گرفته نشده است و این گونه اشتباهها دست کم به زیان یکی از دو سوی پیمان خواهد بود، راهی برای دفاع و ادامه‌ی آنها در تعدیل وجود ندارد جز آنکه این اشتباهها در کارکردها یا در محاسبه تعدیل اصلاح و سپس تعدیل را برای کارکردهای درست و مثبت، محاسبه نماییم (تعدیل کارکردهای صفر هم که برابر صفر است)، تنها اشکال این روش، سخت بودن نسبی فرآیندی است که اصلاح صورت‌وضعیت‌های اصلی پیمان دربردارد به ویژه هنگامی که صورت‌وضعیت پیشین، کارکرد تا پایان سال پیش و صورت وضعیت فعلی کارکردی در سه ماهه ابتدای سال جدید را در برداشته و اسناد آنها صادر و به مراجع قانونی رفته باشد، که برای درست شدن این مشکل، آن را می‌توان در بحث حسابداری پیمان طرح و راه حل آن را به واحدهای حسابداری سپرد و در بخش فنی و به منظور پیمال نشدن حق دو سوی پیمان، کارکردهای منفی را براساس آنچه سازمان برنامه و بودجه در پرسش و پاسخ شماره 021007 نیز آورده است، اصلاح و سپس تعدیل‌ها را به درستی محاسبه نمود. این راه نیازی به صدور بخشنامه از سوی سازمان برنامه و بودجه ندارد و براساس پرسش‌هایی اساسی که بیان گردید و دفاعیه‌ای که در بالا بیان شد، قابل اثبات و پیگیری و دفاع می‌باشد.

با شرحی که در بالا آمد امیدوارم، بخش زیادی از ابهام‌های دیدگاه پیشین بنده روشن شده و همکاران ارجمند را در این باره با بنده هم باور نموده باشد، اما همچنان آمادگی دارد، این گفتگو را تا رسیدن به باوری درست تر و شدنی ادامه دهیم.

از همراهی و دریافت دیدگاه‌های شما ارجمندان سپاسگزاری می‌نمایم.

سربلند و کامیاب باشید

مهندس_متروور احمدرضا جعفرزاده

پانزدهم شهریورماه 1395